

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра **географії та природознавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична географія

Освітня програма **Середня освіта (Географія)**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол № _____ від
“ ” _____ 20 _____ р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу (зразок)
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політична географія
Освітня програма	Середня освіта (Географія)
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	Галузь знань __01 Освіта / Педагогіка __
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://cee.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%85%d1%96%d0%b4-2/

2. Опис дисципліни

Мета – ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та АТУ України.

Цілі:

- оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни;
- вивчення основних елементів політичної карти світу;
- оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних;
- здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження;
- встановлення основних трендів ПГ процесів в Україні і світі.

Компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблеми, вироблення рішень щодо їх усунення;
- здатність до утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства українців, історії України й інших країн;
- здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами;
- здатність застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності, орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України;
- здатність аналізувати географічні об'єкти і процеси як природного походження, так і антропогенні, з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук, а також на основі відповідних методів;
- здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і

<p>експериментальних методів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність майбутнього вчителя (випускника) вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці основної і старшої школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту загальної географічної освіти, спроможність обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації; - здатність до організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації. - уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності, моделювати та організовувати процес навчання географії в основній і старшій школі.
--

<p>Програмні результати навчання:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень базових профільних наук. - Здатність продемонструвати знання основ професійноорієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі - Знання основних принципів і теоретичних положень, фізичної та суспільної географії. - Вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій. - Вміти ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час опрацювання з учнями змістових ліній, визначених Державним стандартом загальної географічної освіти основної та старшої школи.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Об'єкт, предмет політичної географії. 2. Визначення політичної географії. 3. Територіальна організація політичного життя. 4. Функції політичної географії. 5. Актуальні напрями і завдання політикогеографічних досліджень. 6. Структура політичної географії.	Питання тести
2.	Історія політико-географічної думки	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Протонауковий період. 2. Квазінауковий період. 3. Науковий період першої половини ХХ століття.	Питання тести

3.	Сучасна політична географія.	Ознайомитись з такими темами: 1. Політична географія в 1950-х початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. 2. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія..	Питання тести
4.	Головні поняття політичної карти світу (частина 1)	Знати поняття: 1. Політична карта світу та її структура. 2. Держава – головне поняття політичної карти. 3. Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.	Питання тести
5.	Головні поняття політичної карти світу (частина 2)	Знати поняття: 1. Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. 2. Нейтральні території. 3. Орендовані території, міжнародні концесії.	Питання тести
6.	Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів.	Ознайомитись з: 1. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. 2. Уявлення про світовий океан і його складові частини. 3. Політичний поділ повітряного та космічного простору.	Питання
7.	Держава як геопросторова політична система.	Знати поняття: 1. Державна територія. 2. Державні кордони. 3. Встановлення державних кордонів. 4. Зміни державних кордонів і територіальні спори.	Питання тести
8.	Держави в сучасному світі.	Володіти знаннями про: 1. Типи державних політичних систем. 2. Форми державного правління і політичні режими. 3. Форми державного устрою. 4. Автономії в державах світу.	Питання тести
9.	Українські політико-географічні ідеї ХХ ст.	Володіти знаннями про: 1. Політико-географічні погляди С. Рудницького. 2. Внесок Ю. Липи у розвиток політичної географії. 3. Внесок В. Кубійовича у становлення вітчизняної політичної географії. 4. Сучасний розвиток політичної географії в Україні.	
10.	Розбудова державності та державного кордону України.	Володіти знаннями про: 1. Значення проголошення незалежності України. 2. Конституційне визначення форми правління і територіально-політичного устрою України. 3. Відповідність територіально-політичної структури України історико-географічній та етногеографічній. 4. Нормативне оформлення	

		функціонування державного кордону України. 5. Агресія Росії щодо суверенної території України в 2014 р.	
11.	Територія України як один з провідних чинників її сукупного політико-географічного потенціалу.	Володіти знаннями про: 1. Потенціал державної території України. 2. Позиційні характеристики території України. 3. Особливості приморського положення України. 4. Конфігурація і форма території України.	
12.	Тип, розміщення та функції сучасних державних кордонів України.	Володіти знаннями про: 1. Кількісні характеристики кордонів України. 2. Типологічні характеристики кордонів України. 3. Особливості приморського положення України. 4. Труднощі делімітації і демаркації українського кордону на суходолі.	
13.	Основні риси сучасної системи адміністративно-територіального устрою України	Вивчити інформацію про: 1. Ієрархічна і територіальна структура адміністративного устрою України. 2. Обласний поділ України. 3. Територіально-політичний статус Криму. 4. Столиця України.	
14.	Основи електоральної географії	Знати такі питання: 1. Розвиток електоральної географії. 2. Основні завдання і методи електорально-географічних досліджень. 3. Чинники формування електоральних уподобань населення. 4. Просторові особливості останніх виборчих кампаній.	

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: форма контролю – екзамен: поточний контроль – 50 балів; екзамен – 50 балів.
---	---

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50

Лекція	10
Практична робота	30
Самостійна робота	5
Індивідуальна робота	5
Підсумковий контроль	50
екзамен	50
Додаткові заохочувальні бали, які можуть доповнити оцінку до 100 балів	10
Разом	100

Вид навчальної роботи	Поточний контроль								Самостійна робота	Екзамен
	Лекції 1-4	Лекції 5-8	Практичне заняття 1-3	Практичне заняття 4-7	Практичне заняття 8-10	Практичне заняття 11-13	Практичне заняття 14-16	Індивідуальна робота		
Кількість балів	5	5	6	6	6	6	6	5	5	50

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Виконання і захист практичної роботи;
- Презентації
- Виконання і захист практичної роботи

Заохочувальні бали

1. Участь у дискусіях (до 1 бал),
2. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 10 балів)
3. Обговорення відповідей та оцінювання практичних робіт інших студентів (до 0,5 балів)
4. Участь у вебінарі чи прослуховування курсу за тематикою дисципліни (до 2 бали)
5. Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 10 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет, доступ до інтернету	Проектор, настінні карти, атласи, схеми
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с. 2. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с. 3. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с. 4. Дністрянський М. Геополітика: Навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с. 5. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с. 6. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. – Львів, 2021. – 154 с. 7. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред.. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с. 8. Сливка Р.Р. Просторові трансформації міського середовища Донбасу під впливом воєнного урбіциду / Р.Р. Сливка, І.І. Закутинська, Б.В. Глуханюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128. 9. Сливка Р.Р. Вплив змін довкілля на генезу територіально-політичних суперечностей / Р. Сливка. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2019. – Випуск 10. – С. 67-75. 10. Сливка Р.Р. Розвиток туризму в регіонах заморожених конфліктів: політико-географічний аспект / Р.Р. Сливка // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.) — Львів, 2019. – С. 31–38 (8 ст.). 	

11. Сливка Р.Р. Функціональна вразливість держави щодо конфліктів: просторовий вимір / Р.Р. Сливка // Міжнародній науково-практичній конференції "Реґіон-2019: стратегія оптимального розвитку" (16-18 жовтня 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 42-45 (4 ст.).
12. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (7-8 травня 2019 р.) // наук. ред. Л.П. Царик, М.Я. Сивий, А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. – С. 68-72.
13. Сливка Р.Р. Чи має право на існування конструктивно-географічний підхід в географії територіально-політичних конфліктів? / Р.Р. Сливка // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 1–3 жовтня 2020 р.). Львів: Простір-М, 2020. 33-37 с.
14. Сливка Р.Р. Понятійна основа географії територіально-політичних конфліктів. *Сучасні напрямки розвитку географії України: Монографія* [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 226-259.
15. Slyvka R., Zakutynska I. (2020) How do state and military borders divide the urban spaces of Donbas? Cases of Milove/Chertkovo and Zolote. In: *Spatial Conflicts and Divisions in Post-socialist Cities* / Ed. by V. Mihaylov., Springer International Publishing. London, 2020. DOI: 10.1007/

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька 201, кабінет 206, сайт: https://kgip.pnu.edu.ua/op-магістр-014-07/навчальний-план_середня-освіта_геогра-2/ електронна адреса: kgp@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Доц. Сливка Роман Радославович
Контактна інформація викладача	slyvkaromanrad@gmail.com

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин
--------------------------	---

	<p>(наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропусків занять відбувається кожного понеділка в 17.00
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Зниження бала на 0,5
Невідповідна поведінка під час заняття	Зниження бала на 0,5
Додаткові бали	Участь в наукових екскурсіях – 10 балів

Викладач _____